

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 42. Ad Communionem indignè & infructuosè accessisse probantur,
qui post Communionem in consueta crimina aquè citò, facilè & frequenter
relapsi sunt, ut antè.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

post multas Confessiones Communionisque vitæ mutationem apparere, sed eadem post Confessionem Communionemque apparere opera, & facta mala, quæ ante, indeque inferat ipsos verè non fuisse conversos. Respondent, ipsos equidem verè conversos fuisse, & ita iudicandum ex fructibus & operibus internis, contritione scilicet, seque emendandi voluntate in Confessione manifestata, per verba vel Confessionem ipsorum. Idque sufficere ad verificandam regulam Salvatoris, *A fructibus eorum cognoscetis eos.*

Verùm enim verò sic non satisfacit argumentis toto præcedenti & præfenti capite deductis. De ista namque interna contritione & pœnitentiâ quaeritur, ex quibus argumentis, seu indicis & notis homo cognoscere queat, an fuerit vera, an efficax & plena? Certè non ex eo quod confitens dicat se illam sentire. Cùm enim confitens non cognoscat actus suos internos & spirituales in seipsis, magis quàm animam suam, nec in ipsis videat eorum veritatem & efficaciam, scire non potest, an actus interni & spirituales, quos se sentire dicit, sint veri, an falsi; efficaces, an inefficaces; pleni, an semipleni; ex toto corde, an non ex toto corde; an gratiæ ad pœnitentiâ excitantis operatio, an humanæ voluntatis illusio, &c. præsertim cùm id quod consistentes sentiunt, sæpè magis sit in imaginatione, quàm in veritate; sæpè magis in superficie, quàm in intimo corde, testisque Gregorio, de internis actibus suis sæpè sibi metipsum mens ipsa mentiatur, nec verè semper amet Deum, qui sentit amoris affectum, ut ex supraddictis est manifestum. Quæ cùm certissima sint, nihil rationabilis, secundùm Evangelicas, imò & secundùm ipsasmet humanæ prudentiæ regulas dici potest, quàm de interiorum & spiritualium actuum humanorum veritate, efficacia, plenitudine, &c. iudicandum secundùm quod homines iudicare solent de veritate, virtute & efficacia aliarum causarum, quas in seipsis quoad substantiam non cognoscunt. Notum est autem quòd de earum veritate & efficacia iudicare solent ex fructibus, seu effectibus, non internis, sed externis. Enimverò omnis interna voluntas, omnis interna contritio & pœnitentiâ, omnis interna dilectio est arbor. *Arbor autem ex fructibus cognoscitur.* Et, ut Gregorius ait hom. 18. in Ezech. *per hoc quod videmus, cognoscimus operantis animum, quem non videmus.* Itaque pœnitentiâ, contritionem, conversionemque internam, quam in seipsis non videmus, cognoscimus ex fructibus & operibus externis pœnitentiæ, quos videmus. Nec aliter homines cognoscere possunt, & idèd non credunt dicentibus se hunc vel illum amare, si exteriora opera, quæ ex ipso procedunt, contrarium probent. *Qui enim habuerit facultatem Ægypci mundi, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & clausuris viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo?* 1. Joan. 3. Et sicut ad iudicandum de veritate amoris, requirunt opera externa, amoris veritatem probantia (secundùm illud eisdem ibid. *Filioli non diligamus verbo neque linguâ, sed opere & veritate*) ita & ad iudicandum de veritate conversionis & pœnitentiæ. Quemadmodum enim iustum esse iudicant, vel religiosum, qui facit opera iustorum, vel verè religiosum, sic iudicant conversum & pœnitentem, qui facit opera conversorum & verè pœnitentium, probantia veritatem conversionis ipsorum. Nemo itaque alios, nemo seipsum seducat: sicut iustus non est habendus, nisi qui facit opera probantia ipsum esse iustum, juxta illud, *qui facit iustitiam, iustus est*; sic verè conversus non est habendus, qui non facit opera probantia ipsum esse conversum, inter quæ opera præcipuum est mutatio vitæ, ita ut christianam jam vitam ducat, regulisque Evangelicis & Apostolicis conformem,

Tom. III.

qui prius vitam ducebat paganam, distique regulis contrariam. Quod quidem manifestè probant argumenta omnia præfenti in capite deducta. Et amplius probantur capite sequenti deductis,

CAPUT XLII.

Ad Communionem indignè & infructuosè accessisse probantur, qui post Communionem in consuetis criminibus aequè citò, facile & frequenter relapsi sunt, ut antiè.

EX hoc namque probantur ad sacram Communionem sine vera efficacique conversione, debitaque dispositione accessisse, ut rectè docent Ludovicus Granatenfis to. 2. concion. de temp. conc. 2. Recapitulus de signis prædest. & repro. tr. 2. c. 6. Emericus de bonis tr. de Sacram. altar. Bellarminus l. 1. de arte benè moriendi c. 16. Joannes Episcopus Castoriensis l. 2. de recto clavium usu c. 5. noster Antonius à S. Martino to. 1. operis cui titulus: *Les conduites de la grace*, verit. 8. discursu 2. & 3. Contenton to. 8. dissert. 4. cap. 2. Reg. 2.

Et ratio est quia si ad sacram Communionem vera efficacique conversione, ac debita dispositione accessissent, fructus illius perciperent, qui sunt gratiæ & charitatis augmentum, delectatio spiritualis, rerum spiritualium gustus, spiritualis vigor adversus tentationes, quo à peccatis mortalibus fideles præservantur, cordis castimonia in appetitum sensitivum diffusa, &c.: *in quantum enim Sacramentum hoc augeat charitatem, diminuat cupiditatem* (ait S. Thomas q. 79. a. 6. ad 3.) *quia sicut Augustinus dicit in libro 83. qq. augmentum charitatis, est diminutio cupiditatis.* Unde opusc. 58. cap. 1. Sacramentum hoc ab eodem S. Thoma vocatur: *spirituale refrigerium*, juxta illud Osee 14. *Ego quasi ros, &c.* A divo Hieronymo vocatur: *frumentum electorum, & vinum germinans virgines.* De eodem Cyrillus noster Alexandrinus l. 4. in Joan. *Sedat* (inquit) *cùm in nobis maneat Christus, sevientem membrorum nostrorum legem. . . . perturbationes animi extinguunt.* Bernardus serm. de Bapt. & Sacram. Altar. circa medium: *Uno Sacramentum hoc operatur in nobis, ut videlicet & sensum minuat in minimis, & in gravioribus peccatis tollat consensum. Siquis vestrum non tam sæpè modo, nec tam acerbo sensu motus iracundiæ, invidia, luxurie, & ceterorum hujusmodi, gratias agat corpori & sanguini Domini, quoniam virtus Sacramenti operatur in eo.* Chrysostomus homil. 45. to. 3. post medium: *Ut leones flammam spirantes, sic ab illa mensa discedimus, terribiles effecti diabolo.* Tridentinum sess. 13. c. 2. *Christus sumi voluit hoc Sacramentum, tamquam spirituale animarum cibum, quo alantur & confortentur, viventes vitâ illius qui dixit: qui manducat me, & ipse vivet propter me, & tamquam antidotum, quo. . . à peccatis mortalibus præservemur.* Unde S. Thomas a. 6. citat ex his verbis Joan. 6. *Hic est panis de celo descendens, ut si quis ex ipso manducaverit, non moriatur in æternum,* in argumento sed contrâ, probat quòd hoc Sacramentum præservat à morte spirituali. *quæ est peccatum, idque tam interius quàm exterius, inquit in corpore articuli: interius hominem roborando per modum cibi, & medicinæ. Exterius, impugnationem dæmonis cohibendo, ne tantum tentet, ut superet. Quod probat ex Chrysostomo proximè relato. Confirmarique potest ex illa Ecclesiæ Collecta, in qua divinum hoc Sacramentum vocatur: *fortitudo fragilium, & contra omnia mundi terribilia firmamentum.* Hac de causa ægrotantibus, in fortitudine cibi illius iter æternitatis confecturis, per modum Viatici mini-*

T 2

- strator, & olim (teste Cypriano l. 1. epist. 2.) fidelibus ad tormenta & eadem raptis, ne in certamine deficerent, porrigebatur.
- 536 Spiritualis quippe gratia, quae datur Poenitentiae Sacramentum dignè & fructuose suscipientibus, non solum confert id quod commune est cuiuscumque gratiae (inquit Ludovicus Granatenis loco citato) sed & singularem quandam vim adversus peccatum habet: cum hoc Sacramentum in peccati remedium sit à Christo Domino institutum.
- 537 Sed nullus istorum effectuum apparet in iis, qui post Confessionem & Communionem, in confecta crimina pari quam antea facilitate, promptitudine & frequentia relabuntur; imò apparent effectus planè contrarii. Igitur ad Confessionem Communionemque accessisse probatur, non ut oportet, sed indignè, infructuose, & cum obice diætorum effectuum. Si enim cum debita dispositione, adedque dignè & sine obice accessissent, fructuose accessissent, effectusque proinde illos consecuti fuissent. At si illos consecuti essent, illos in se experirent. Non experirent autem, sed effectus planè contrarios, paræm utique quam antea promptitudinem in malum, paræm concupiscentiæ ardorem, paræm infirmitatem debilitatemque ad resistendum temptationibus, par fastidium rerum spiritualium, par in ipsis est sitis & cupido rerum terrenarum, par æstus libidinum, par avaritiæ, ambitionis, & invidiæ ardor, &c. ut ipsi se testantur, & in ipsis soli illi non vident, qui oculos habent, & non vident. Igitur per experientiam contrarium effectuum, dictos Sacramentorum illorum effectus non consecuti probantur. Quomodo enim illos credere possumus Sacramentorum illorum effectus consecutos, in quibus videmus effectus contrarios: cum ex effectibus de causa iudicare à Christo & Apotolo edocet simus, adedque causa probanda sit per effectus; Sacramentum proinde ex Sacramenti effectibus probari debeat cum debita dispositione susceptum?
- 538 Confirmatur ex Granatenis: *Signis gravi corporis morbo laborans, potionem sibi à Medico præscriptam ebibens, nihil melius haberet, sed idem febris ardor incenderet, idem ciborum fastidium, eadem sitis, eadem corporis debilitas: illum premeret: quis huiusmodi potionem illi salutarem fuisse, seu profuisse, crederet: cum nihil de morbi molestiis immutaret? Cum igitur sacramentalis Confessio velut quedam animorum potio sit, quæ noxios & pestilentes peccatorum humores ab anima pelluntur, & status ejus divina gratia ope resistentur; si nihil horum efficiat, si idem rerum spiritualium fastidium in ea maneat, eadem terrenarum rerum sitis atque cupido, idem libidinum æstus, idem avaritiæ atque ambitionis ardor, eadem ad omnia virtutum officia infirmitas, atque imbecillitas: quæ (quæso) conjecturâ vel indicio colligere poterò, spirituales hanc medicinam tibi profuisse?*
- 539 Hactenus Granatenis, opponens sibi deinde argumentum, quod obijci solet, illudque solvens, ut sequitur: *Sed fortasse dices: Non continuo certum argumentum colligi potest, Confessionem meam inanem extitisse, quod protinus in eadem crimina lapsus fuerim. Hoc enim pravus habitus, & inveterate consuetudini magis tribuendum esse videtur: cum difficillimum sit assuetâ relinquere, quæ in naturam quodammodo versa sunt. Fateor, hanc certam sicte Confessionis conjecturam, & argumentum non esse. Fieri enim potest, ut vera quidem Confessio & poenitentia præcesserit, & tamen incanescens homo, sibi quæ parum prospiciens, partim pravâ prioris vitæ consuetudine perurgente, partim diabolo suggerente, in pristina statim vitia corruat. Sed frequentius tamen hoc evenire ego puto, quod talium Confessio fuerit (ut Theologi loquuntur) infirma. Potest enim vera esse Confessio, & infirma*
- tamen; quæ videlicet quis Sacramentum tantum suscipit: non etiam rem Sacramenti, quæ est Spiritus sancti gratia. Quæ deficiente fragilis homo, pravèque assuetus, occasione oblata, in eadem protinus vitia labitur.*
- Quòd autem hoc frequentius eveniat, atque adeò verosimilius sit, hoc evenire ex non recepta Sacramenti gratia, sic probat: *Ut enim D. Thomas ait, minima etiam gratia omnia lethalia crimina vitare potest; quandoquidem charitas ab ea proficitur, cujus est, non verbositas, sed respiciat Deum diligere super omnia, atque peccatum super omnia simili ratione odisse. Vera enim charitas, quæ verè poenitentia beneficio per Spiritum sanctum effunditur in cordibus nostris, magis Deum diligit, quam cupiditas malitia auri, & avariæ, atque omnia istius mundi bona. Quo fit, ut qui hoc modo Deum diligit, nullius temporariæ rei pretio illum commutare velit. Quo nomine Joannes ait: "Qui natus est ex Deo, non peccat: generatio enim Dei conservat illum." Hoc est divina cognatio, quæ homo celestis Spiritus participi effectus est, conservat illum. & à terrenis rebus abductum ad celestia rapit: cum sit in ejus pectore fons aquæ viventis in vitam æternam. Hæc igitur de causa Joannes ait, qui ex Deo natus sit, non peccat: quoniam vel perpetuo à lethaliibus abstinebit peccatis, vel certe raro & difficulter in ea corruet, & cum in ea fortasse labitur, non sine interno conflictu atque sensu animi labitur: suppete qui Deum, quem super omnia charissimum habet, amittere, atque à se ablegare, & pro infima aliqua re commutare, graviter & moleste fert. Numquam enim sine doloris sensu amittitur, quod cum amore possidetur. Quo fit, ut qui bibunt quasi aquam iniquitatem, hoc est, qui sine ullo doloris sensu facile in peccata ruunt, à divina gratia & charitate longe abesse videantur. Cum autem fidelium plurimos videamus, peractâ Confessione, sine ullo gemitu, aut interno conflictu præcipites in omnia seera fieri, quo indicio colligere poterò, hos charitatem & Spiritum Domini, & divine gratiæ lumen percipisse? Certè si charitatem, Spiritum inhabitantem, & Spiritus sancti lumen acceperunt (accipit autem quisquis gratiam satisfactam accipit) non pari quam antea facilitate peccant, nec in tenebris tam obscuratum habent intellectum ut antea, nec à Domini Spiritu tam alieni sunt quam antea, nec tam ad resistendum debiles quam antea: lumen enim non potest non lucere: charitatis verò ignis non potest non ardere; fortitudo celestis non potest non roborare, &c. Cum igitur nihil in te splendoris, nihil ardoris, nihil roboris videam: quæ conjecturâ te celestie lumen, & ignem, & robor percipisse cognoscam? Quomodo enim adversus crimina speciale robur accipit, qui nullam à se crimen abdicavit?*
- Simili argumento conficitur, divinis Eucharistiæ fructus, seu effectus ab iis non recipi, qui mox à Communionem eadem quæ antea crimina citò, facile & frequenter repetunt. Sicut enim portionem & medicinam ei credimus non profuisse, cui nihil de morbi molestiis immutavit; sic divinis Eucharistiæ fructus, quæ credimus fructuosam non fuisse, cui nihil immutavit de pristina promptitudine, facilitate, & frequentia lethalia peccata flagitia. Si enim vigor à peccatis præservans sit Eucharistiæ effectus (ut piissimus Contentionus ubi supra dilert. 3. c. 2. specul. 1.) nec absint effectus, nisi obex interponatur, quid de illis censere licet, qui eo animi langore debilitateque laborant, ut ne octo quidem dies ab ipsâ peccatis sibi temperare valeant?
- Scio equidem hominibus vitioris statum & conditionem mutabilem, atque in horum malumque liberi arbitrii infirmitate flexibilem, nunquam eam

immobilitatem, quæ paucis in gratia confirmati-
onem est, obtinere. Atamen homines, hoc cibo for-
tissimi passus, eisdem semper, & interdum gravio-
res agilitates experiri, nunquam convalescere,
numquam in occasione vincere, sed semper vi-
ci, nunquam castiores, nunquam in passionibus
suis, & perturbationibus moderatores evadere,
cum hujus Sacramenti effectu, à Sanctis omnibus
tradito, quàm bellè consentiat, non video, non ca-
pio, non reor. Sacramenta sunt causæ infallibiliter,
nisi obstaculum intercedat, operantes: ergo si mens
inavans formæ, imaginibusque corporum visitorum,
& cupiditatum consuetudine inculcatis, ita obda-
citur atque obruitur, ut nihil jam in ipsa loci di-
vinarum rerum cognitioni relinquatur; si pectus
tuum in terrenis usque adeo demersum & infixum
sit, ut paululum modò in celum animum attollere,
& in Deum cali erigere non valeas; si tanta deni-
que inertia tua, ut nec calamitatis sensum expe-
riaris, nec remedium illi aliquod adhibere sollici-
tus sis, nonne argumento est satis claro, te tot se-
dis cupiditatis miserandum in modum irretitum,
in istis semper delictorum sordibus hærentem;
nonnam hujus Sacramenti effectu frui, sed mundi
carnis, demonisque mancipium permanere? Cujus
enim mancipium permanes, ex effectibus cog-
noscitur, juxta regulam Salvatoris. Deinde ad
ignem accedere, & semper algere: celestem fon-
tem potare, & carnalia semper sitire: in Christi
(qui vera lux mundi est, ignisque consumens)...
complexus irruere, & à pietatis sensu, fervore
charitatis, Dei studio, rerum celestium curâ &
cogitatione alienissimum se sentire, cum Sacerdotum
doctrina de animo expurgando, atque ad Eucharis-
tiam excolendo, necnon de robore panis celestis,
aliquæ ejus fructibus, & effectibus supradictis,
quomodo convenire possit, nullus (nisi meus me sal-
vat animus) bonus Christianus intelliget.

543 Accedit, quòd unus ex effectibus hujus Sacra-
menti sit, eos qui dignè sumunt callos facere,
ut ex supradictis patet, quoniam multum cupi-
ditatem minuit (ait insignis è Societate Scriptor E-
mericus de bonis ubi supra) que sic fracta &
coërta facile vincit superarique potest. Quòd nunc
in multis cernitur, qui cum antè luxuria vitio de-
ditissimi essent, postea celesti cibo sæpè refecti, ca-
stissimè coluere: qui si pravam in meliorem vitam
mutavere, quidam illi quoque idem possint? Sed vul-
tis scire, quid sit, quomobrem non faciant? No-
lunt, vel saltem plene non volunt, ne tunc qui-
dem cum consistant. Quomobrem arcendi à Com-
munionem sunt. Unde qui secus facis, panem filio-
rum das canibus, & margaritas projecis ante por-
cos. Quòd à Christo Domino prohibetur.

544 Quomobrem Confessarii, & Directores diligen-
tius attendere sibi debent, ut ne judiciorum Dei ex-
periantur acerbiter, qui dispensati tam pretiosi
ibeiis accuratam ab eis rationem reposeat. Ipsi
secum reputent, indulgentiâ illâ & nimia facilitate
indignos ad Communionem admittendi, multos eâ
duritie, eoque animi stupore erga res divinas obri-
guisse, ut ne quidem statûs illius miserrimi, in quo
torpent, sensum habeant salutarem. Quo sit, ut
cum prius trementes & venerabundi ad augustissi-
mum Sacramentum accederent, jam id absque ti-
more, veneratione ac pietate suscipiant: quòd inde
manifestissimè patet, quòd nonnunquam eodem die
(horrendum dictu, & Angelis ipsis detestabile,
quòd valeat soli tenebras offundere, terram tre-
mefacere, & elementa permiscere) ad suas sordes
revertantur. Hactenus piissimus doctissimusque
Contentionus.

545 Denique unus ex effectibus celestis hujus cibi,
perseverantia est usque ad mortem, absque mor-
tali crimine, vel saltem tanta ab illo præservatio,
ut nec citò, nec faciliè in illud proruat munitus

cibi illius fortitudine, juxta illud Joan. 6. Qui man-
ducat (ut oportet) carnem meam, & bibit meum
sanguinem, in me manet, & ego in eo. Ubily ma-
net ex vi vocabuli, Scripturæque usu, & Patrum
sensu, firmitatem & constantiam, seu constan-
tem moram significat, ut constat ex Hebr. 13. Non
habemus hic civitatem permanentem. Et Joan. 14.
Siquis diligit me, sermonem meum servabit, &
Pater meus diligit eum, & ad eum veniemus, &
mansionem apud eum faciemus. Neque enim Pater
& Filius apud eum mansionem faciunt, à quo sta-
tim recedunt. Unde Augustinus tr. 27. in c. 6.
Joan. signum (inquit) quia manducavit & bibit
(dignè utique, & ut oportet) hoc est si maneat,
& maneat, si habitat, & inhabitatur, si hæret,
id est citò & faciliè non recedat, ut non deseratur.
Si verò à Christo citò & faciliè recedat, signum est
quòd in Christo non manserit, nec Christus in ip-
so, prout in simili Gregorius Magnus ait homil.
30. in Evang. Videte quid Veritas dicat, veniemus,
& mansionem apud eum faciemus. In quorundam
enim corda venit, & mansionem non facit (nota)
quia per compunctionem Dei respectum percipiunt,
sed tentationis tempore hoc ipsum quòd compuncti
fuerant obliviscuntur, sicque ad perpetranda pecca-
ta redeunt, ac si hæc minime planxissent. Quòd si-
gnum est Spiritum sanctum ad ipsos quidem ven-
nisse per gratiam excitantem, sed non inhabitasse
per gratiam sanctificantem. Quòd ex dicendis ca-
pite sequenti amplius apparebit.

Supradicta itaque recapitulando, ipfomet sen-
sibili experimento satis apparet, verisimile non esse,
quòd per receptionem Sacramentorum Pœ-
nitentiæ & Eucharistiæ, effectus sit fortior ad-
versus mundum, carnem, & demonem, qui se-
ipsum experitur æquè vel magis infirmum, debi-
lemque quàm antè. Nec verisimile, quòd per gra-
tiam & virtutes infusas, factus sit minus pronus
& minus facilis ad relapsum, qui ex effectibus appa-
ret pari quàm antè promptitudine & facilitate
relapsus fuisse. Nec verisimile, quòd in se spiri-
tualiter & fructuosè consequentem ignem incor-
poraverit, quem videmus, & qui seipsum experit
æquè ac antè algere. Nec verisimile, quòd
fructuosè incorporaverit fontem spiritualis vitæ,
qui se experit æquè ac antè carnalia sitire. Nec
verisimile, quòd verè adunatus fuerit Christo, id
est fonti omnis pietatis, igni charitatis, vero lumi-
ni cordium, &c. qui experitur cor suum æquè
vel magis quàm antè à pietatis sensu, ardo-
reque charitatis alienum, durum, obtenebra-
tum, erga res spirituales insensibile, &c. Nec de-
nique verisimile, quòd spiritualis hic cibus in ipso
operatus fuerit quoad vitam spiritualem, id omne
quòd cibus corporalis operatur quoad vitam cor-
poralem, virium utique reparationem, confortationem,
&c. in quo videmus contraria omnia,
ipsum utique æquè deficientem & debilem, imò
debiliorem quàm antè. Profectò sicut credibile
non est cibum corporalem fructuosè ab eo man-
ducari, quem non videmus per cibum reparari,
vel confortari, sed eo sumpto æquè vel magis de-
ficere, debilemque permanere: sic credibile non
est cibum spiritualem ab eo fructuosè recipi, &c.

Et quis sapienter credit, per sacræ mensæ par-
ticipationem factum similem leoni flammam spi-
ranti, diabolique terribilem effectum (ut Chry-
sostomus dicit) quem videt pari quàm antè faci-
litate à diabolo vinci? Talis proinde rationabiliter
non creditur Eucharistiæ Sacramentum spiritualiter,
sed carnaliter dumtaxat accepisse. Quisquis
enim spiritualiter accipit, proficit in vita spiritua-
li, cui nihil commune est cum carne, cui peccator
(de quo nobis sermo) usque aded addictus
est, ut vel ipse affirmet, se minime posse secun-
dum carnem non vivere, id est carni non obsequi.